

ЕНЗООТИЧНА ПНЕВМОНІЯ СВИНЕЙ - ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Суркова М. М. аспірант

Головко В.О., д. вет. н., професор, академік НААН України, Заслужений діяч науки і техніки України

Северин Р.В., к. вет. н., доцент,

Хомутовська С.О., к. вет. наук.

Харківська державна зооветеринарна академія м. Харків

Анотація. Наведені дані щодо поширення ензоотичної пневмонії серед свиней в господарствах різної форми власності, зокрема ФГ «Злобіної Л.І».

Ключові слова: інфекція, збудник, свині, діагностика.

Інфекційні респіраторні хвороби свиней, за останні 5-6 років, зайняли в свиноводстві одну з перших позицій серед хвороб, що завдають величезного матеріального збитку. Втрати зумовлюються високою захворюваністю поросят (до 70-80 %), загинеллю хворих (до 60 % і більше); застосування різних засобів профілактики і лікування (що часто не дають передбачуваний результат) і іншими витратами технологічного характеру.

Аналіз результатів науково-дослідних робіт і виробничих показників свиноводських господарств дозволив виявити основні причини виникнення, поширення, розвитку інфекційних респіраторних хвороб свиней. Появі і поширенню даних захворювань сприяли: інтенсивний імпорт племінних свиней, що є носіями цирковірусу свиней тип-2 і вірусу репродуктивно-респіраторного синдрому свиней; використання гібридів з високою інтенсивністю зростання, внаслідок чого відбувається відставання розвитку органів і систем, що забезпечують життєздатність тварин; вживанням для годування різних біологічно активних добавок, які сприяють посиленню зростання маси тіла свиней, але і впливають на печінку і нирки; порушення ветеринарно-технологічних норм і параметрів; використання кормів, що містять мікотоксини, які вражають внутрішні органи і різні системи організму.

Виявлення основних інфекційних агентів, що викликають респіраторну патологію у поросят і спричиняють розвиток респіраторних хвороб: являється цирковірус тип-2, вірус репродуктивно-респіраторного синдрому свиней, *Mycoplasma hyopneumoniae*, *Actinobacillus pleuropneumoniae*, *Bordetella Bronchiseptica* (первинні агенти); *Pasteurella multocida*, *Haemophilus parasuis*, *Streptococcus suis*, *Mycoplasma hyorhinis* (вторинні агенти).

Ензоотична пневмонія свиней в господарствах має чітку тенденцію до стаціонарності (рис.1), прикладом якого являється ФГ «Злобіної Л.І» Харківського району.

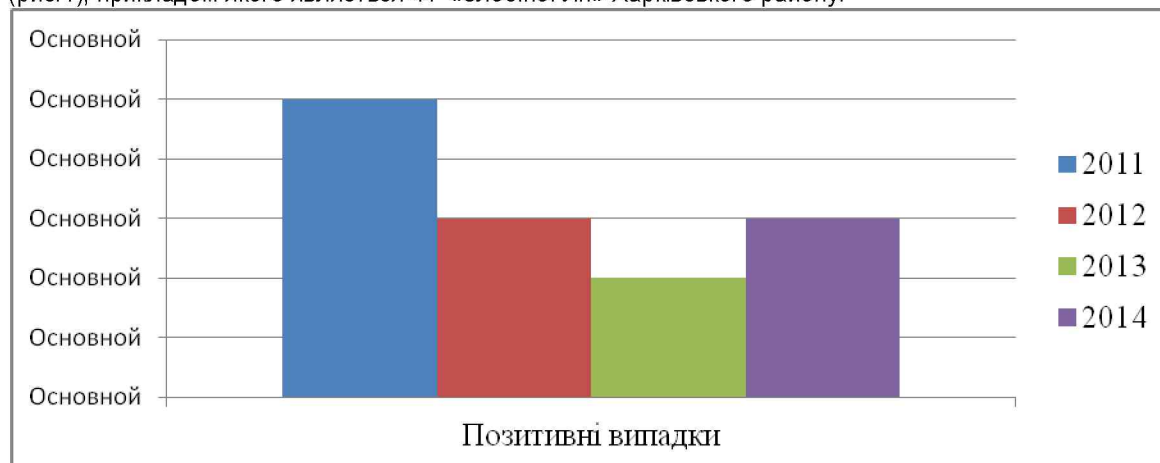

Рис. 1. Динаміка прояву ензоотичної пневмонії за 2011-2014 р.р. в ФГ «Злобіної Л.І» Харківського району

У результаті неодноразово проведених патологоанатомічних розтинів загинув тварин в даному господарстві виявляли зміни в органах дихання і ознаки серозно-катарального запалення легень(рис.2), збільшення бронхіальних лімфатичних вузлів, накопичення великої кількості серозно-фібринозної рідини в грудній порожнині (рис. 3).

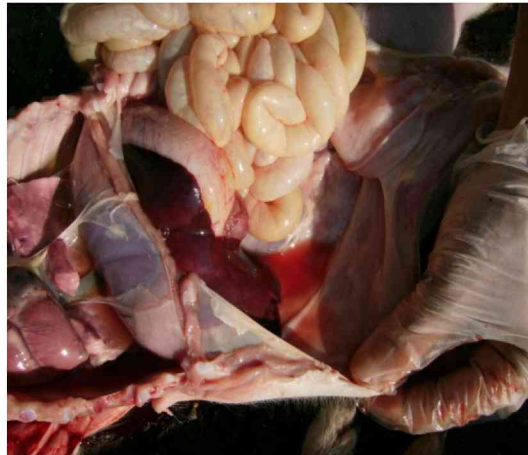
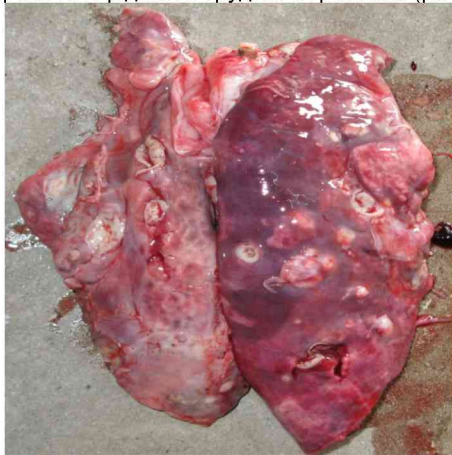

Рис.2. Фібринозний плеврит Рис.3.Кровяниста рідина в грудній порожнині

Враховуючи клініко-епізоотичні особливості та характерні патолого-анатомічні зміни (рис. 2, 3), при проведенні лабораторного дослідження було виділено збудник мікоплазми (*Mycoplasma hyorheumatis*) та пастерельозу як секундарної інфекції.

З метою специфічної профілактики інфекційних респіраторних хвороб свиней, різними компаніями (вітчизняними і зарубіжними), розроблені і впроваджуються інактивовані, а також живі вакцини у формі моно- і комбінованих препаратів. Але прояв асоційованих змішаних вірусобактерійних інфекцій позбутися не вдається.

Респіраторні захворювання залишаються великою проблемою для свиноводства у всьому світі, не дивлячись на всілякі типи лікування і масштабні програми вакцинацій.

Виходячи з цього, тактика протиепізоотичної роботи у осередку респіраторних хвороб має ґрунтуватися на комплексних засадах - на застосуванні як специфічних засобів, так і на проведенні спеціальних загальних організаційно-технологічних заходів.

Висновки

1. Аналіз даних літератури та власних досліджень щодо ензоотичної пневмонії свідчить про широке поширення цієї хвороби серед свиноподів'я в господарствах різної форми власності, зокрема Харківського району.
2. Тактика профілактики у осередку респіраторних хвороб має ґрунтуватися на комплексних засадах - на застосуванні як специфічних засобів, так і на проведенні спеціальних загальних організаційно-технологічних заходів.

Література

1. Березовский А.В. Основные болезни свиней и современные средства для их лечения и профилактики / А.В. Березовский. - Киев - 2008 г. С. 37-39.
2. Болезни молодняка свиней с диарейным и респираторным синдромом: диагностика, лечение и профилактика / [Белкин Б. Л., Прудников В.С., Малахова Н. А. и др.] «Колос»- 2007, 111с.
3. Міланко О.Я. Особливості епізоотології пневмонії свиней в господарствах Північно-східного регіону України // Вісник СНАУ №7 (12). - 2004. - С.102-105.
4. Ображей А.Ф. Инфекционные болезни свиней: крат. справ – К.: Авокадо, 2005.- 160 с.
5. «Стратегия специфической профилактики инфекционных респираторных болезней свиней» Б. Г. Орлянки [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.narvak.com>

ЭНЗООТИЧЕСКАЯ ПНЕВМОНИЯ – ПРОБЛЕМА НЫНЕШНЕГО ВРЕМЕНИ

Суркова М.М. аспирант,

Головко В.А., д. вет. наук, профессор, академик НААН Украины, Заслуженный деятель науки и техники Украины,

Северин Р.В., канд. вет. наук, доцент

Хомутовская С.А., канд. вет. наук

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В статье приведены данные по распространению энзоотической пневмонии среди свиней в хозяйствах различной формы собственности, отдельно ФХ «Злобиной Л.И».

Ключевые слова: инфекция, возбудитель, свиньи, диагностика.

ENZOOTIC PNEUMONIA OF PIGS – THE PROBLEM OF THE PRESENT TIME

Surkova M.M., graduate student

Golovko V.A., doctor veterinary sciences, professor, academician of the NAAN of Ukraine, deserved worked of science and technology,

Severin R.V., cand. of vet. Science, associate professor,

Khomutovskaya S.A., cand. of vet. Science.

Kharkov state zooveterinary Academy, Kharkov

Summary: In article the data on distribution of enzootic pneumonia of pigs in farms of different form of ownership, separately in farm «Zlobina L.I»

Key words: infection, pathogenic agent, pigs, diagnostics.

УДК 619:616.98:579.

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ЦИТРОБАКТЕРІЙ ДО ДІЇ ТЕМПЕРАТУР ТА УЛЬТРАФІОЛЕТОВОГО ОПРОМІНЮВАННЯ

Тімченко О.В., здобувач, tango_tango@i.ua

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Анотація. В статті викладені результати визначення термічної резистентності та стійкості до дії ультрафіолетового опромінювання бактерій роду *Citrobacter*, які виділені з продовольчої сировини та продуктів харчування.

Ключові слова: *Citrobacter* spp., продукти харчування, продовольча сировина, резистентність, температура, ультрафіолетове опромінення.

Актуальність проблеми. Високий рівень захисту здоров'я населення шляхом забезпечення гарантій безпечності сировини та харчових продуктів для споживачів, як людей, так і тварин, являється однією з основних завдань харчового законодавства України. Питання підвищення якості та безпеки продуктів харчування завжди залишаються актуальними. Тому, в нашій країні був прийнятий закон "Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини" (№ 2809- IV від 06.09.2005), який передбачає захист життя і здоров'я населення від шкідливих факторів, що можуть бути присутніми у харчових продуктах та викликати харчові отруєння.

Згідно з сучасною класифікацією до збудників токсикоінфекцій належать бактерії серед яких зустрічається родина *Enterobacteriaceae*, частіше роду *Salmonella*, *Proteus*, ентеропатогенні *E.coli*, але нерідко спричиняються групою маловивчених умовно-патогенних збудників роду *Citrobacter*, *Klebsiella*, *Hafnia* та ін. [1, 2, 5].

Так, в світі сучасних популяцій умовно-патогенні мікроорганізми, серед яких також відмічають бактерії роду *Citrobacter*, можуть стати етіологічно значимим у виникненні харчових токсикоінфекцій.

Цитробактери виявляються в фекаліях та сечі людей, у воді відкритих водоймищ та інших об'єктах зовнішнього середовища, а також в харчових продуктах [1, 3]. Деякі вчені відносять їх до нормофлори кишківника [1, 4]. Ці бактерії відносяться до «опортуністичних» мікроорганізмів і в подальшому можуть мати значення в патології людини, навіть витіснивши інших представників родини ентеробактерій [4].

Рід *Citrobacter* об'єднаний в групу ферментативно наближених бактерій, які пов'язані завдяки властивостям утилізувати цитрат і використовувати його як єдине джерело вуглецю. Назву даних бактерій запропонували С. Werkman. G.Gillen (1932), а також І.Є. Мінкевич (1948) [1].

Завдання дослідження. Метою нашої роботи було визначити стійкість до високих температур та ультрафіолетового опромінення бактерій роду *Citrobacter*, що ізолювані з 25 зразків продовольчої сировини та харчових продуктів (риби свіжої та мороженої, мідій варено-морожених, м'яса курячого та готових копчених виробів), які підлягають ветеринарному контролю та нагляду.

Матеріал та методи дослідження. Термічну стійкість визначали за умов прогрівання на